2. ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ

ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਦਰਪਣ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ-ਮਨ ਨੂੰ ਅਰਥ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹਨ।

ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ :- ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਪਰੀ, ਅਪਸਰਾ, ਦੇਵੀ, ਸਹਿਜ਼ਾਦੀਆਂ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਪਰੀ' ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ 'ਪਰੀਦਨ' ਤੋਂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ 'ਉੱਡਣਾ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ 'ਪਰੀ' ਉਹ ਇਸਤਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉੱਡ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਲੱਖਣ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕ-ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵੱਜੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ/ਰਾਜਾ/ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੰਸ ਵਰਗੇ ਪੰਛੀ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪਹਾੜਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ, ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰੀ/ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਭੇਸ ਵਟਾ ਕੇ ਫੁੱਲ, ਰੁੱਖ ਕੁੱਝ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਭੇਤ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਅਨੋਖੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਲਾਸ਼ੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰੀ ਜਗਤ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਵਸਤੂ-ਜਗਤ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ।

ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਰਸ ਇਹਨਾਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਕਤੇ ਤੇ ਸਰੋਤੇ ਨਾਲ ਹੈ। 'ਹੁੰਗਾਰਾ' ਵੀ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਹਾਣੀ ਰਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ ਆਦਿ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਕਿਸੇ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਖੇ ਪੈਂਡਿਆਂ, ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਤਨ-ਮਨ ਤੇ ਹੰਢਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਮੇਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹਿੰਮਤ, ਸਾਹਸ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਅਪਹੁੰਚ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਨਾਇਕ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੋਤੇ/ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਕੂਨ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਸੁਖਾਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਮਨਾਹੀਆਂ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਕਿ ਕੁੱਝ ਕਾਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਾਤਰ ਮਨਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰੀਆਂ/ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਤਰ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਜਿੱਤਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਾ-ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਪੈਰ-ਪੈਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ/ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖ਼ਜਾਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਗਭਗ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਖਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕੋ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੂਪ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਮਨੋਰਥ ਇੱਕ-ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰੀ ਕਥਾ ਲੰਬੀ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਕ ਸੰਗਠਨ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁੱਝ ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਲਘੂ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸੰਦਲਾਂ ਪਰੀ', 'ਅਨਾਰਾ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਹਣੀ ਚਿੜੀ' ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ :-

(ੳ) ਸੰਦਲਾਂ ਪਰੀ

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਦੱਖਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਸਨ, ਇੱਕ ਸੰਦਲਾਂ ਪਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਘਰ ਵੀ ਇੱਕ ਚੰਦਨ ਦਾ ਰੁੱਖ ਹੀ ਸੀ। ਸੰਦਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਉਸਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਮੀਲਾਂ ਤੀਕਰ ਮਹਿਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਡਰਦੀ ਜੰਗਲ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਜ਼ਾਲਮ ਸੱਪ ਉਧਾਲ ਕੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਨਾਂ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਸੰਦਲਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਉੱਘ-ਸੁੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲੀ। ਸੰਦਲਾਂ ਪਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਮਹਿਕ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸੀ । ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਫੈਲ ਗਈ।

ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦਿਆਂ ਨੇ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਵਾਹ ਲਾਈ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਸਿਆਲਕੋਟ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜੇ ਸਲਵਾਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਭੰਵਰਾ ਸੀ। ਭੰਵਰੇ ਦੇ ਛੇ ਭਾਈ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾ ਦੀ ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭੰਵਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਏ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੜਕੀ ਉਸਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਭੰਵਰਾ ਅਜਿਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਮਹਿਕ ਨਾਲ ਲੱਦੀ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਵੱਡੀ ਭਰਜਾਈ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕੋਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਂ ਭਰਜਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ ਦੋ ਟੁੱਕ ਜਵਾਬ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਦ ਉਸਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਤਾਹਨਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੇਰੇ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੱਖਣ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਸੰਦਲਾ ਵਿਆਹ ਲਿਆਵੇ ਜਿਹੜੀ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਜਦ ਭਰਜਾਈ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਏਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਰੱਖਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਾਸ ਹੈ।

ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਨੂੰ ਦਿਲ ਤੇ ਲਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦਿਨ ਰਾਤ

ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਮਗਰੋ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਲੀਨ ਜੋਗੀ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੱਪ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋਗੀ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਡੱਸਦਾ, ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸੱਪ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦ ਜੋਗੀ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਪ ਨੂੰ ਬੇਸੁਰਤ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਸਨੇ ਸੱਪ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ?" ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਮਹਾਂਰਾਜ, ਮੈਂ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦਾ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਭੰਵਰਾ ਹਾਂ।" ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਸੱਪ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੱਸ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਪ ਮੈਨੂੰ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਚਰਨ ਛੂਹਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੇਰਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੈ।

ਜੋਗੀ ਨੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੱਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆ ਗਈ। ਸੱਪ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ,"ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਹੱਤਕ ਕੀਤੀ ਏ, ਮੈਂ ਇਸਦਾ ਤੈਥੋਂ ਬਦਲਾ ਲਵਾਗਾਂ।" ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਰ ਸੱਪ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ। ਭੰਵਰਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਸੱਪ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਬੋਲਦਾ ਤੇ ਘੂਰਦਾ ਸੀ।

ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੱਪ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਲਵੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਛਲੇਡੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ 'ਚ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਬੇਟਾ! ਤੂੰ ਕਿਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਏ?"

"ਮਹਾਰਾਜ, ਮੈਂ ਸੰਦਲਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਉਹ ਚੰਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਛੁਪਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈ।"

ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੱਖਣ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਦਰੱਖਤ ਹਨ। ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਆਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਲੱਗੀ। ਤੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਦਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ਪਛਾਣੇਗਾਂ? ਪਰ ਭੰਵਰਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਪੱਕੀ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਸੰਦਲਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਰ ਦਰੱਖਤ ਚੀਰ ਚੀਰ ਕੇ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਲਵਾਗਾਂ। ਜੋਗੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਚੀਰਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਜੰਗਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੌਡੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ,"ਤੂੰ ਇਹ ਕੌਡੀ ਹਰੇਕ ਚੰਦਨ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਨੂੰ ਛੁਹਾਂਦਾ ਜਾਈ, ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਦਲਾਂ ਹੋਈ ਤੈਨੂੰ ਕੌਡੀ 'ਚੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।" ਜੋਗੀ ਨੇ ਕੌਡੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਰਾਮਾਤ ਦੱਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਕੋਈ ਸੱਪ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਡੱਸ ਸਕਦਾ। ਜੋਗੀ ਤੋਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈ ਕੇ ਭੰਵਰਾ ਦੱਖਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵੇਖ ਕੇ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਕੌਡੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੌਡੀ ਲਗਾ-ਲਗਾ ਕੇ ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵੇਖੇ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਦਰਅਸਲ ਉਸਨੇ ਉਤਾਵਲੇਪਣ 'ਚ ਕੁੱਝ ਰੁੱਖ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਸੰਦਲਾਂ ਦਾ ਬਸੇਰਾ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵੀ ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਸਿਰਤੋੜ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਤੇ ਕੌਡੀ ਰੱਖਦਾ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਕਾਂਟਾ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਤੇ ਬੇ-ਢਬੇ ਰੁੱਖ ਕੋਲ ਆਇਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਭੰਵਰੇ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਏਦਾਂ ਦੇ ਵਿੰਗੇ ਟੇਡੇ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਮਲਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਉਸਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਗ਼ਲਤ ਸੀ, ਜਦ ਹੀ ਉਸਨੇ ਉਸ ਰੁੱਖ ਉੱਪਰ ਕੌਡੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਪਰੀ ਵਰਗੀ ਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਸੰਦਲੀ ਲਿਬਾਸ ਵਿੱਚ ਸਜੀ ਹੋਈ ਸੰਦਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਾਹ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਉੱਪਰ ਪੈ ਗਈ। ਕੁੱਝ ਪਲ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਲਕ ਝਪਕੇ ਉਹ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ।

ਸੰਦਲਾਂ ਤੇ ਭੰਵਰਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਮਿੱਠੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਦੋਵੇਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਸੰਦਲਾਂ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੱਪ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਡਸਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਦਲਾਂ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ, ਜਦ ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਸੂਤ ਲਈ ਤਾਂ ਸੱਪ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸੰਦਲਾਂ ਦਰੱਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਸੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਰੁੱਖ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਭੰਵਰੇ ਨੇ ਜੋਗੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਕੌਡੀ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਬਾਰੇ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਹ ਕੌਡੀ ਰਹੇਗੀ ਓਨ੍ਹੀ ਦੇਰ ਸੱਪ ਮੇਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੇ।

ਵਸਲ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹੀ ਬੀਤਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਗੱਭਰੂ ਅਚਾਨਕ ਦਰੱਖਤ ਉਹਲਿਓ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪਲਾਂ-ਛਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਭਰੂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹੋ ਛਲੇਡਾ ਸੱਪ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ ਜੋ ਸੰਦਲਾਂ ਦੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਭੰਵਰਾ ਫਿਰ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਸੰਦਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉੱਧਰ ਸੰਦਲਾਂ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਭੰਵਰੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਛੱਡ ਆਵੇ। ਸੱਪ ਸੰਦਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਛਲੇਡਾਂ ਸੱਪ ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਾਂ ਮੰਨੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਸਾ ਲਵਾਂਗਾ।

ਸੰਦਲਾਂ ਛਲੇਡੇ ਸੱਪ ਦਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਸੁਣਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਭੰਵਰੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਅੱਖ ਝਪਕਣ ਜਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਦਲਾਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਹਿਕ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਬਣਕੇ ਪਸਰ ਗਈ। ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੀ ਪਰਛਾਈ ਛਲੇਡੇ ਸੱਪ ਪਾਸ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਭਟਕਣ ਲੱਗਾ, ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਛਲੇਡੇ ਸੱਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜੂਨਾ ਬਦਲੀਆਂ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸੰਦਲਾਂ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਸੱਪ ਵਾਲੀ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਭੰਵਰਾ ਉਸੇ ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਭੁੱਖਾ ਭਾਣਾ ਕਈ ਦਿਨ ਗੁਜਾਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਪ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਕੇ ਡੱਸਣ ਲਈ ਨੇੜੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਕੌਡੀ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਬੁੱਢੇ ਸੱਪ ਨੂੰ ਭੰਵਰੇ ਉੱਪਰ ਤਰਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਭੰਵਰੇ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਛਲੇਡੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭੰਵਰਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਾ, ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ (ਜੰਗਲ) 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਦੀ ਮਹਿਕ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਯਕੀਨ ਬੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਲਾਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਦਰੱਖਤ ਤੇ ਕੌਡੀ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸੰਦਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਕੀਬ ਸੁੱਝਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਲੱਗ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ-ਪੱਤੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ ਜਦ ਕੌਡੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਖ਼ਸ਼ਾਤ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਦਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੰਵਰੇ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸੰਦਲਾਂ ਵੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਧੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੰਵਰਾ ਸੰਦਲਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਜਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭੰਵਰਾ ਅਤੇ ਸੰਦਲਾਂ ਹਰ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਪਰੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਭੰਵਰੇ ਨੂੰ ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਤਾਅਨਾ ਮਾਰਿਆ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਜੋਗੀ ਨੇ ਭੰਵਰੇ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਪਰੀ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. 'ਸੰਦਲਾਂ ਪਰੀ' ਪਰੀ ਕਥਾ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।

(ਅ) ਸ਼ਾਹਣੀ ਚਿੜੀ

ਇੱਕ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੂਸਰੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਵੀ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਲੜਕੀ ਗੋਰੀ ਨਿਛੋਹ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ, ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹਾਲੋ-ਬੇਹਾਲ ਹੋਈ ਰਾਣੀ ਦੀ ਲੜਕੀ, ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਛੋਟੀ ਰਾਣੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਤੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੇ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਬਣਕੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਾਂਗੀ, ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵਾਂਗੀ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਆਪਣੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਫੋਲਦੀ ਰਹੀ।

ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜੇ ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸ਼ਾ ਕੀਤੀ। ਜਿਸਦਾ ਗੁਣ-ਗਾਣ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਘਰ ਸਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਾੜੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਵਰਗਾ ਨਾ ਵਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਾਨੋਂ-ਸ਼ੌਕਤ ਵਾਲਾ ਘਰ। ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਬੇਚੈਨ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤਰਕੀਬ ਘੜਦੀ ਰਹੀ। ਅੰਤ ਉਸਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੱਫੇਕੁਟਣੀ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੱਫੇਕੁਟਣੀ ਨੇ ਜਾਦੂਗਰਨੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਿੱਲ ਲਿਆ ਕੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇ ਇਹ ਕਿੱਲ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਚੋਭ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਚਿੜੀ ਬਣ ਕੇ ਉੱਡ ਜਾਵੇਗੀ । ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੱਫੇਕੁਟਣੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਪਸੰਦ ਆ ਗਿਆ। ਜਦ ਵੱਡੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੇ ਜੁਲਫ਼ਾਂ ਗੁੰਦਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿੱਲ ਗੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਚਿੜੀ ਬਣਕੇ ਬਨੇਰੇ ਉੱਤੇ ਚਹਿਕਣ ਲੱਗੀ। ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਡੋਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰੰਗ ਰੂਪ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਬਦਲੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ,"ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸੜ ਕੇ ਕੋਲੇ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ। ਉਂਜ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।" ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ । ਦਿਨ ਲੰਘਦੇ ਗਏ । ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਿੜੀ ਆਈ। ਜਦ ਮਾਲੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗਾਉਣ ਲੱਗੀ :-

ਮਾਲੀਆ ਵੇ ਮਾਲੀਆ,

ਵੇ ਸੂਲ ਮੋਈ ਆਂ।

ਮੈਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ

ਕੱਖੋਂ ਹੌਲੀ ਹੋਈ ਹਾਂ।

* * *

ਫਿਰ ਚਿੜੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਮੋਤੀ ਬਣਕੇ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਲੀ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ,"ਸ਼ਾਹਣੀਏ ਚਿੜੀਏ ! ਤੂੰ ਰੋਦੀਂ ਕਿਉਂ ਐ ? ਤੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੱਸ ਵੀ ਲਿਆ ਕਰ।" ਜਦ ਮਾਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਚਿੜੀ ਹੱਸੀ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਲਾਲਾਂ (ਹੀਰੇ-ਜਵਾਹਰ) ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਾਲੀ ਨੇ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਚਿੜੀ ਉੱਡ ਗਈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਸੋਨੇ ਦਾ ਖੰਭ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਮਾਲੀ ਨੇ ਚਿੜੀ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਫੜਾਂਗਾ ਪਰ ਤੂੰ ਰੋਜ਼ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਰ। ਮਾਲੀ ਮੋਤੀ, ਲਾਲ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਖੰਭ ਲੈ ਕੇ ਜਦ ਘਰੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਮਾਲਣ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਦ ਮਾਲੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਤਾਂ ਮਾਲਣ ਨੇ ਸਿਆਣਪ ਵਰਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਢੇਰ ਸਾਰਾ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮਾਲੀ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਚਿੜੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਆਕੁਲ ਸੀ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਹ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਚਿੜੀ ਨੇ ਝਟਪਟ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਹੋ ਗੀਤ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਰੋਣ ਨਾਲ ਮੋਤੀ ਕਿਰੇ ਅਤੇ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਲਾਲ ਡਿੱਗੇ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਇਹ ਕੌਤਕ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਿੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਜਦ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਕੰਨੀ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਭੱਜੀ ਭੱਜੀ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇ ਉਸਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਚਿੜੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨਕਲੀ ਰਾਣੀ ਨੇ ਮਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੰਗਿਆ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ ਪਰ ਮਾਲੀ ਦਾ ਮਨ ਨਾ ਮੰਨਿਆ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਜਦ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਹਣੀ ਚਿੜੀ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

ਰਾਜਿਆ ਵੇ ਰਾਜਿਆ,

ਮੈਂ ਸੂਲ ਮੋਈ ਆਂ।

ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਰਾਣੀ,

ਕੱਖੋਂ ਹੌਲੀ ਹੋਈ ਆਂ।

* * *

ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਚਿੜੀ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਚੋਗ ਪਾਈ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਮਾਲੀ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਜਦ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਪੁਚਕਾਰਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਆਇਆ। ਜਦ ਨਕਲੀ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਏ। ਪਰ ਜਦ ਹੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਸ਼ਾਹਣੀ ਚਿੜੀ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਗੱਡੇ ਕਿੱਲ ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਝੱਟਪਟ ਕਿੱਲ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਜਾਦੂ ਦਾ ਕਿੱਲ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਦੇਰ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਚਿੜੀ ਰੂਪ ਵਟਾ ਕੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਬਣ ਗਈ। ਜਦ ਅਸਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕ੍ਰੋਧ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਉਹੀ ਕਿੱਲ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਗੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ, ਜਿਹੜੀ ਚਿੜੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਘੱਲ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਅਭਿਆਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀ ਚਲਾਕੀ ਕੀਤੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਜਦ ਮਾਲੀ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹੜਾ ਗੀਤ ਗਾਇਆ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਚਿੜੀ ਦਾ ਕੌਤਕ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਉਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਨਕਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. 'ਸ਼ਾਹਣੀ ਚਿੜੀ' ਕਥਾ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(ੲ) ਅਨਾਰਾ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਸੱਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਜਦ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਛਾ ਜਾਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਧੀਆਂ ਹੋਣ। ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨਗੇ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜਿੰਮਾ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਰਾਤ ਪੈ ਗਈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਲਈ ਨਗਰ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਪੰਡਤ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਡਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੱਸਿਆ। ਦੂਜੇ ਪੰਡਤ ਦੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਮਕ ਆ ਗਈ। ਜਦ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਸੱਤਾਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਘਰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋਣ, ਦੀ ਅਥਾਹ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਲਈ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਏ।

ਜਦ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਬੱਚਿਆ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਸਾਹਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ। ਜਦ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋ ਛੋਟਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੰਨਿਆ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਸਭ ਵਿਅਰਥ। ਅੰਤ ਛੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਜਦੋਂ ਛੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸੁਹਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਛੋਟੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਤਾਂ ਪਕਾਇਆਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਆਪਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੇ, ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਇਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵਸਾਵਾਂਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਵਾਦਲੇ ਪਕਵਾਨ ਪਰੋਸਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਵਾਰੋਂ ਵਾਰੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਢਲਦੀ ਉਮਰ ਕਾਰਨ ਕੁਆਰੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਜਦ ਛੇਵੀਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵਰਜੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਾਜੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਤਾਨ੍ਹਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੇਖਾਂਗੀ ਜਦ ਤੂੰ ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਵੇਂਗਾ। ਛੋਟਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਅਨਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਾਗਲ ਨਾ ਬਣੇ। ਪਰ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਠ ਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਡੋਲੀ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਅਨਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਨਾ ਮੈਂ ਮੁੜ ਕੇ ਇਸ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕਈ ਦਿਨ ਟੁਰਦਾ ਗਿਆ ਟੁਰਦਾ ਗਿਆ ਅੰਤ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚਲੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ

ਜਾ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਫੁੱਲ ਟਾਹਣੀਆ ਮੁਰਝਾਏ ਪਏ ਸਨ। ਜਦ ਉਹ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਝੁੱਗੀ ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਧੂ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਲੀਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਗ਼ ਉਸ ਸਾਧੂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਨਾ ਪਰਤਦਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਾਗ਼ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਾਧੂ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਸਮਝੀ। ਉਸਨੇ ਨਦੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆ-ਲਿਆ ਕੇ, ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਗ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦ ਸਾਧੂ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਧੂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰੱਖਤ ਥੱਲੇ ਘੂਕ ਸੁੱਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕੇ ਏਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਦਕਾ ਬਾਗ਼ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਸਾਧੂ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਦਲੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋ ਬੋਲ ਕਿ ਦੱਸੇ। ਦੋ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਨਾਂਹ ਨੁੱਕਰ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੇ ਜੋ ਵੀ ਮੰਗੇਂਗਾ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਅਨਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੱਸਿਆ। ਸਾਧੂ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਅਨਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਦਾ ਪਤਾ ਦੱਸਿਆ, ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਥੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਅਨਾਰਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਨੇ ਇੱਕ ਖਿੱਦੋ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਉਛਾਲਣ ਨਾਲ ਉਹ ਖਿੱਦੋ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰੇ , ਜਿਸ ਅਨਾਰ ਦੇ ਬੂਟੇ ਥੱਲੇ ਇਹ ਖਿੱਦੋ ਜਾ ਕੇ ਰੁਕੇ, ਉਸ ਬੂਟੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਨਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਲਵੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਅਨਾਰਾਂ ਨਿਕਲ ਆਵੇਗੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਧੂ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਚੁਕੰਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨਾਰ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਚੀਰੇ। ਜੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅਨਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾਂ ਦੀ ਝਾਲ ਨਹੀਂ ਝੱਲੀ ਜਾਣੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਤਿ ਬਚਨ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਧੂ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਲਈ ਤੇ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਅਨਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਭੁੱਤ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖਿੱਦੋ ਉਛਾਲੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਉਸ ਬੂਟੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਖਿੱਦੋ ਰੁਕੀ ਸੀ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਨਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਰਾਹ ਫੜ੍ਹ ਲਈ। ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਹੀ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਆਈ ਕਿ ਜੇ ਅਨਾਰ ਵਿੱਚੋ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨਾ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਭਾਬੀਆਂ ਵੀ ਮਿਹਣੇ ਦੇਣਗੀਆਂ ਨਾਲੇ ਲੋਕ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਣਗੇ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਅਨਾਰ ਚੀਰ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਸਾਧੂ ਦਾ ਬਚਨ ਯਾਦ ਅਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬਾਗ਼ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕਿਹੜੀ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਅਨਾਰ ਚੀਰਿਆ ਤਾਂ ਛਣ-ਛਣ ਕਰਦੀ ਲਾਲ ਸੂਹੇ ਵੇਸ ਵਾਲੀ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਈ। ਉਹੀ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਸਾਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਨਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀ ਹੋਸ਼ ਪਰਤਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ।

ਐਨ ਓਸੇ ਮੌਕੇ ਮਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਝੀਵਰੀ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਬੜੀ ਚਲਾਕ ਸੀ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਸਾਰ ਉਸਨੇ ਅੰਦਾਜਾ ਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਤਾਂ ਸੁਪਨਿਆ ਦੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਦੇ ਹੁਸਨ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਉਹ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੇ ਮੈਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰ ਸੇਵਿਕਾ ਹਾਂ। ਜਦ ਤੱਕ

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਸੁੰਦਰ ਸੀ। ਝੀਵਰੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਨ ਪਰ ਰੰਗਦੀ ਸਾਂਵਲੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਜਾਗ ਪਈ। ਉਹ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਪਿਆਸ ਲੱਗਣ ਤੇ ਖੂਹ ਤੇ ਲੈ ਗਈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨ੍ਹੀ ਕੁ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗਾਗੀ ? ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਵਸਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਝੱਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸਦੇ ਸਾਦਾ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਲਵੇ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰਾਵਾ ਬਦਲ ਲਿਆ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੂਹ ਤੇ ਆ ਕੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਮੂੰਹ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੂਹੇ ਕੱਪੜਿਆ 'ਚ ਝੀਵਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਆਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਛਮ-ਛਮ ਕਰਦੀ ਗੋਰੀ ਚਿੱਟੀ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ? ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇਹ ਸਰਾਪ ਹੋਵੇ।

ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਮਾਲੀ ਹੱਥ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਅਨਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਿਆਂ ਗਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਦਾ ਘੁੰਡ ਚੱਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਵੇਖ ਕੇ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਪਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ-ਬੁਝਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਫੁੱਲ ਉੱਗ ਪਿਆ, ਜੋ ਵੀ ਫੁੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਵਧਾਕੇ ਤੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਫੁੱਲ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਹੱਥ ਇਹ ਫੁੱਲ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਝੀਵਰੀ ਦੇ ਕੰਨੀ ਜਦ ਇਹ ਗੱਲ ਪਈ ਤਾਂ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਕੇ ਉਹ ਮੰਜੀ ਤੇ ਲੇਟ ਗਈ। ਸਭ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਕੋ ਹੀ ਰਟ ਫੜ ਲਈ : ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ, ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੇਰਾ ਸੂਲ ਕਿਵੇਂ ਮੱਠਾ ਪਵੇਗਾ ? ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਖੂਹ ਵਾਲਾ ਲਾਲ ਫੁੱਲ ਤੋੜਕੇ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਮਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵੇਖਕੇ ਅਚੰਬਿਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦ ਲੋਕ ਹੱਥ ਵਧਾਉਦੇ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਜਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ ਤਾਂ ਉੱਚਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਫੁੱਲ ਤੋੜਿਆ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਇਆ। ਝੀਵਰੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਠੱਗੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਫੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ! ਜਦੋਂ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਬਰੀਕ ਪੀਹ ਕੇ ਝੀਵਰੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਮਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਝੀਵਰੀ ਦੇ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਦਰਦ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਲੇਪ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਧਿਆਨ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਦੇ ਲੇਪ ਤੋਂ ਕੁਲਫੇ ਦਾ ਸਾਗ ਉੱਗ ਪਿਆ। ਆਪਣਾ ਭਾਂਡਾਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਡਰ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਫੇਰ ਮੰਜੀ ਤੇ ਲੇਟ ਗਈ ਤੇ ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ, ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਫੇਰ ਸੂਲ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਾਜ ਪੁੱਛਿਆ। ਝੀਵਰੀ ਕਹਿੰਦੀ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਲ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਕੁਲਫੇ ਦਾ ਸਾਗ ਲਿਆ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਸੂਲ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਸਾਗ ਲਿਆ ਕੇ ਝੀਵਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸਾਗ ਰਿੰਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੜਾਹੀ 'ਚ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣ ਲੱਗੀ : ਬੁੜਕ ਬੁੜਕ ਕੁੰਨੀਏ, ਝੀਵਰੀ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੰਨੀਏ। ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਕੜਾਹੀ ਤੇ ਢੱਕਣ

ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਅਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋਈ। ਝੀਵਰੀ ਨੂੰ ਭਾਡਾਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਗ ਨੂੰ ਖੂਬ ਘੋਟਿਆ ਪਰ ਅਵਾਜ਼ ਫਿਰ ਵੀ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋਈ। ਬੁੜਕ ਬੁੜ ਕੁੰਨੀਏ, ... ਝੀਵਰੀ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੰਨੀਏ। ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਸਾਗ ਵਾਲਾ ਭਾਡਾਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਗ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਡਿਗੇ ਉੱਥੇ ਸੁੰਦਰ ਬਾਗ਼ ਉੱਗ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਅਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਐਨ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨਾਰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਝੂਮਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਅਨਾਰ ਲਟਕਣ ਲੱਗਾ। ਝੀਵਰੀ ਫਿਰ ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ, ਸੂਲ ਮਰਨੀ ਆਂ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਲੱਗੀ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਜਦ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਦਾ ਇਲਾਜ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਪੁਟਾ ਦੇਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਫੌਰਨ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਬਾਗ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਟਾ ਕੇ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਵੜ ਗਏ, ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਤੋੜਨ ਲੱਗੇ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਾਗ਼ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਜਦ ਬਾਗ਼ 'ਚੋਂ ਫਲ੍ਹ ਫੁੱਲ ਤੋੜਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਗਾਈ ਤਾਂ ਡਰਦੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉੱਥੇ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਜਾਏ ? ਉਹ ਮੂਲ ਨਾ ਉੱਥੇ ਜਾਵੇ। ਜਦੋ ਸਾਰਾ ਬਾਗ਼ ਲੋਕ ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਬੁੱਢੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਅਨਾਰਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਹੀ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਬੂਟੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਨਾਰ ਬੁੱਢੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਚੁਪ ਚਾਪ ਤੋੜਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਦਾਂ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਬੁੱਢੀ ਨੂੰ ਅਨਾਰ ਵਿਖਾਇਆਂ ਤਾਂ ਬੁੱਢੀ ਨੇ ਅਨਾਰ ਖੋਹ ਕੇ ਕੋਠੇ ਅੰਦਰ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਪੁੱਤ ਜਦ ਅਨਾਰ ਚੀਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਮਾਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਚੀਰੀ ਕਿਤੇ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਨਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਸਾਰ ਮਾਂ ਪੁੱਤ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਨਾਰ ਚੀਰਿਆ ਤਾਂ ਸੂਹੇ ਵੇਸ ਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਅਨਾਰਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ਬੁੱਢੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਬਣਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਬੁੱਢੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਅਨਾਰਾਂ ਨੇ ਬੁੱਢੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਧਾਗੇ ਲਿਆ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵਿਹਲੀ ਰਹਿ ਰਹਿ ਅੱਕ ਗਈ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਰੁਮਾਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਅਨਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਜਾਰ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਮੰਗਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਨਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੁਮਾਲ ਕੱਢਿਆਂ ਤੇ ਬੁੱਢੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਰਾ ਜੀ, ਇਹ ਰੁਮਾਲ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਛੋਟੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬੁੱਢੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਰੁਮਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਕੋਲ ਗਿਆ । ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਰੁਮਾਲ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਵੇਖਣ ਸਾਰ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਢੇਰ ਸਾਰਾ ਇਨਾਮ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਰੁਮਾਲ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੁਮਾਲ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਕੱਢਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਦੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਐਨੇ ਸੋਹਣੇ ਰੁਮਾਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵੇਖਣ ਦੀ ਰੀਝ ਜਾਗੀ। ਉਹ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਕੁਆਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਦੀ ਇੱਛਾ

ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਜਦ ਉਸਨੇ ਅਨਾਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਭੁੱਲੀ ਵਿਸਰੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਅਨਾਰ ਚੀਰਨ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੂ ਬ ਹੂ ਚੇਤੇ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਸੀ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਸਧਾਰਨ ਘਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਰਾਜ ਹੈ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਜਾਪਦੀ ਏ। ਅਨਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੰਝੂ ਕਿਰਨ ਲੱਗੇ। ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਰੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਦੀ ਹੀ ਦਾਸੀ ਹਾਂ। ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਨੇ ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਇਹੋ ਤੁਹਾਡੀ ਅਸਲੀ ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਹੈ। ਅਨਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਗਾਥਾ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬਗੁੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਝੀਵਰੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਖੋਤੇ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆਂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨੱਕ ਕੰਨ ਕਟਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਏਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਝੀਵਰੀ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਵਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਨੋਚ-ਨੋਚ ਖਾਧਾ।

ਅੰਤ ਅਨਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਤੇ ਅਨਾਰਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਭੋਗਿਆ। ਜਦ ਸ਼ਹਿਜਾਦੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਅਨਾਰਾਂ ਅਚਾਨਕ ਮਹਿਲਾ 'ਚੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਨਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਲੁਕੀ। ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਨਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

ਅਭਿਆਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਾਧੂ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਨਕਲੀ ਰਾਣੀ ਝੀਵਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਏ ਸੂਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਾ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਜੇ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜਾਦੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ?